

TOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI

«TASDIQLAYMAN»

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti
rektori

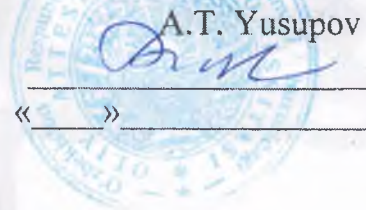

B.T. Daminov

2023 yil

«MA'QULLANDI»

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar
Mahkamasi huzuridagi OAK raisi

A.T. Yusupov

2023 yil

**14.00.01—«Akusherlik va ginekologiya»
ixtisosligi bo'yicha malakaviy imtihon
D A S T U R I**

**O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi
Rayosatining 2023 yil « 04 » 07 340/4-sonli qarori bilan
ma'qullangan**

TOSHKENT – 2023

Kirish

Ushbu dastur akusherlik va ginekologiya fani bo'yicha qo'yilgan DTS talablari asosida tuzilgan bo'lib, xomilador, tuguvchi va tukan ayollarga malakali tibbiyot yordamni kursatish, xamda fiziologik va asoratlangan homiladorlarni mustaqil olib borishga tayyorlash, tug'ruqdan keyingi asoratlarni davolash, tashxislash, profilaktikasi; muhim ginekologik kasalliklar, statsionrgacha bosqichda shoshilinch yordamni ko'rsatish, patologik tug'ruq va ginekologik kasalliklardan sung reabilitatsiya, oilani rejalashtirish va reproduktiv salomatlikni himoyalash choralarini o'tkazish bo'yicha bilim va amaliy ko'nikmalarini qamrab oladi.

Dastur akusherlik va ginekologiya asosiy bo'limlarini o'z ichiga oladi va akusherlik va ginekologiya fani doktori, stajer – tadqiqotchi va mustaqil izlanuvchilariga mo'ljallangan.

Akusherlik va ginekologiya fani tarixi va rivojlanish tendensiyalari. Bexatar onalik. Ayol jinsiy a'zolari anatomiyasi va fiziologiyasi. Xomila va chanoq tug'ruq yo'llari ob'ekti. Normal menstrual siklning boshqarilishi.

Akusherlik va perinatologiyada tekshiruv usullari. Xomila xolatini baxolash. Antenatal parvarish.

Xomilani holatini xomiladorlik va tug'ruqda baholash. Xomila yurak faoliyatini baxolash, ultratovush biometriya, xomila biofizik profili, dopplerometriya, KTG; xomilani holatini tug'ruqda baholash.

Isbotlangan tibbiyot asosida olib borish. Amaliyotda qanday yaxshilash mumkin? Bexatar onalik va effektiv perinatal parvarish. Kerakmi yoki o'zgartirish kerakmi? Antenatal parvarish. Maqsad. JSST tomonidan ishlab chiqilgan tug'ruqqacha parvarish yangi modeli. Gravidogramma.

Xomila o'sishi monitoringi. Xomila nuqsonlarini aniqlash skriningi. Akusherlik xavfini baxolash. Mediko-genetik konsultatsiyalash. Gormonal, immunologik, endoskopik (amnioskopiya, amniotsentez) tekshirish usullari. Xomilador xolatini yaxshilash bo'yicha bir qancha profilaktik tadbirlar.

Xomiladorlik fiziologiyasi va kechishi. Fetoplantar tizim. Perinatal xavf omillari. Plasenta disfunktsiyasi. Xomila o'sishi orkada kolishi sindromi. Xomila rivojlanish anomaliyasi. Xomila antenatal o'limi. Xomila noaniq xolati".

Ona – yo'ldosh – homila funksional tizimining bachadon ichi rivojlanish bosqichlari, ontogenezning qaltis davrlari. Homiladorlikda organizmdagi fiziologik o'zgarishlar. Xomila gestatsion muddatini aniqlash. Plasenta disfuksiyasi (plasentar yetishmovchilik). Xomila o'sishichs. Xomila rivojlanish anomaliyasi. Xomila antenatal o'limi. Xomila noaniq xolati, intranatal asfiksiya. Xavf omillari, olib borish taktikasi.

Tug'ruq va tug'ruqdan keyingi davr fiziologiyasi. Kechishi. Chaqaloq fiziologik davrlari. Chaqaloqlar shoshilinch xolatlari va muammolari. Chaqaloqlar reanimatsiyasi.

Tug'ruq sodir bo'lish nazariyalari. Preliminar davr. Bachadon bo'yni yetilganligini baxolash.

Tug'ruq davrlari. Tug'ruqni og'riqsizlantinish. Ensa bilan kelish tug'ruq mexanizmi. Tug'ruqni olib borish bo'yicha JSST tavsiyasi. Sheriklik tug'ruq. Xavfsiz tug'ruq. Pozitsiyani erkin tanlash. 2-davrdagi pozitsiya.

Kuchaniqlarni boshqarish. 1- va 2- tug'ruq davrini olib borish. 3-davrni faol olib borish. Partogramma to'ldirish (olib borish prinsiplari, bachadon bo'yni ochilishi, bosh xarakati, ona va xomila xolati).

Ko'krak suti bilan boqish: afzalliklari, 1-marta ko'krak suti bilan oziqlantirish, baxolash, sut bezi xolati. Ona va chaqaloq birgaligini taminlash. Ona va xomila parvarishi bo'yicha ilmiy konsultatsiya o'tqazish.

Chaqaloq to'liq ko'rigi (bosqichlari, sog'lom bola organ va sistemalarini baxolash asosiy xarakteristikasi, antropometriya i onaga maslaxat berish). Chaqaloq issiqlik ximoyasi (issiqlik zanjiri, gipotermiya va gipertermiya, kichik vaznda tug'ilgan chaqaloq issiqlik ximoyasi, issiqlik zanjirini bajarish). Reanimatsiyadan keyingi chaqaloq parvarishi. Ko'krak suti bilan boqish. Oksigenoterapiya, infuzion terapiya. Gemodinamani yaxshilash. Talvasa davosi. Kasalxonadan chiqarish kriteriyalari. Ona va xomilani tug'ruqdan keyingi parvarishi. Chaqaloq reanimatsiyasi: xolatini baxolash, reanimatsiya algoritmi.

To'satdan bolalar o'limi sindromi. Tug'ma rivojlanish nuqsonlari, anomaliyalari, tug'ruq travmalari bilan tug'ilgan chaqaloqlar parvarishi. Chaqaloq nafas buzilishlari, qoniqarsiz xolati belgilari, olib borish umumiy prinsiplari, tasnifi, monitoring, parvarishi. Kasalxonadan chiqarish kriteriyalari. Chaqaloq xolatini baxolash.

Shoshilinch davo, kam vaznli bola, kasallik bir qancha belgilari. Tutqanoq va mushak spazmi, letargiya, Glyukoza past darajasi, qusish, qorin dam bo'lishi, diareya, qon ketishi, tug'ruq jaroxatlari. Xomila bachadon ichi infeksiyasi, yuqish yo'llari va davrlari, diagnostika, bola va ona tomonidan infeksiya xavf faktorlari.

Xomiladorlar ko'ngil aynishi va qusishi. Xomiladorlik va tug'ruq vaqtida gipertenziv buzilishlar, ularning asoratlari.

Homiladorlar qusishining etiologiya va patogenez, kompleks terapiyasi.

Kam uchraydigan erta toksikozlar shakllari, davolash, profilaktikasi.

Homiladorlikdagi gipertenziv holatlar tasnifi, arterial gipertenziyalar kriteriyalari, preeklampsiya aniqlash va tashxislash, proteinuriya kriteriyalari, olib borish prinsiplari, davolash, profilaktikasi.

Tutqanoq profilaktikasi va davolash. Tug'dirib olishga ko'rsatmalar va usullari.

Tug'ruqdan keyingi davrni olib borish. TTIQI - sindromi etiologiyasi, patogenez, klinika va zamonaviy davolash va profilaktikasi.

HELLP sindromi, homiladorlar yog'li gepatozi va boshqalar.

Xomiladorlik va somatik patologiyalar. Antenatal va postnatal depressiya.

Yurak qon tomir kasalliklari, homiladorlikni kechishi, orttirilgan va tug'ma yurak nuqsoni, gipertoniya kasalligi, arterial gipotenziya. Varikoz kasalligi. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

Jigar kasalliklari (gepatitlar, jigar sirrozi, xolestaz va boshqalar), homiladorlikni kechishi va olib borish taktikasi. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

Buyrak kasalliklari (SYI, glomerulonefrit, STK). Xomiladorlikning kechishi va olib borish taktikasi. Tug'ruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

Qon kasalliklari (kamkonlik, Verlgof kasalligi, Villebrand kasalligi, leykozlar va boshqalar). Xomiladorlikning kechishi va tug'ruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

Endokrin kasalliklar (semizlik, qandli diabet, qalqonsimon bez kasalliklari). Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Xomiladorlikda koʻz kasalliklari: miopiya, glaukoma. Diagnostika. Klinika. Asoratlari profilaktikasi. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Biriktiruvchi toʻqima kasalliklari: Tizimli eritematoz (SKV). Tizimli sklerodermiya. Revmatoid artrit. Shegren kasalligi. Klinik kechishi, diagnostika, asoratlari. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Nevrologik va psixiatrik kasalliklar. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Nafas siqishii sindromi: oʻtkir respirator infeksiya, pnevmoniya, bronxial astma. Klinik kechishi, diagnostika, asoratlari, davolash va olib borish taktikasi. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Homiladorlik va oʻtkir qorin (appenditsit, oʻt-tosh kasalligi, oʻtkir ichak tutilishi, tuxumdon kistasi buralib qolishi, miomatoz tugun nekrozi, peritonit). Asoratlari. Differensial diagnostika. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Ona va xomila immunologik mos kelmasligi. Xomila va chaqaloq gemolitik kasalligi.

Ona va xomila immunologik mos kelmasligi. Diagnostika. Xomiladorlik va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Rh-antitela va AVO sistema boʻyicha xomila va chaqaloq gemolitik kasalligi. Diagnostika (noinvaziv usullari, amnioskopiya, amniotsentez, kordotsentez, bajarishga koʻrsatmalar), davolash.

Xomila gemolitik kasalligida bachadon ichida xomilaga qon quyishga koʻrsatmalar, turlari, asoratlari.

Chaqaloq gemolitik kasalligida qon almashtirishga koʻrsatmalar, texnikasi, asoratlari.

OIV-infeksiya va xomiladorlik.

Yuqish yoʻllari. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

Retrovirus terapiya, koʻrsatmalar, asoratlari.

Onadan xomilaga OIV transmissiyasi. Tugʻdirib olish usullari. Asoratlari.

Chaqaloq parvarishi va oziqlanishi.

Tibbiyot xodimiga infeksiya oʻtishini oldini olish chora tadbirlari.

Xomiladorlikni koʻtara olmaslik. Muddatidan oldingi tugʻruq. Muddatidan oldin va tugʻruqdan oldin qogʻonoq parda yorilishi.

Xomiladorlikni koʻtara olmaslik etiopatogenezi, diagnostikasi, davolashi, profilaktikasi.

Muddatidan oldingi tugʻruq, etiopatogenezi, diagnostika, davolash, profilaktikasi.

Xomiladorlikni koʻtara olmaslikda istmikotservikal yetishmovchilikni xirurgik davolash usullari.

Muddatiga yetmagan xomiladorlikda kesarcha kesish, koʻrsatmalar, asoratlari.

Muddatidan oldin va tugʻruqdan oldin qogʻonoq parda yorilishi Diagnostikasi. Xomiladorlik 34 xaftasigacha, 34-37 xaftasida va muddatiga yetgan xolatlarda tugʻruqni olib borish taktikasi.

Kam vazn bilan tugʻilgan chaqaloq. Chaqaloq parvarishi va oziqlanishi.

Xomiladorlik ikkinchi yarmida, tugʻruqda va tugʻruqdan keyingi davrda qon ketishi. Gemorragik shok va TTIQI-sindrom.

Normal joylashgan yoʻldoshni barvaqt koʻchishi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

Yoʻldosh oldinda kelishi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

Yoʻldosh birikish anomaliyalari (yoʻldosh zich birikishi va oʻsib kirishi), klinik kechishi, diagnostikasi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

Yoʻldosh qismlarining qolib ketishi va yoʻldosh qisilib qolishi klinikasi, diagnostikasi va shifokor taktikasi.

Atonik qon ketishi klinikasi, diagnostikasi va shifokor taktikasi.

Akusherlikda massiv qon ketishi sabablari va prognozlash, ayollarda trombopatiyani prognozlash.

Gemorragik shok, patogenezi, davrlari, diagnostikasi, olib borish taktikasi.

TTIQI-sindromi sabablari va uning ishga soluvchi mexanizmi, tasnifi, oʻtkir TTIQI-sindromini davolash, klinika, diagnostika, akusherlik patologiyasi xarakteriga mos ravishda davolash; TTIQI-sindromi surunkali shakli, diagnostika va terapiyasi;

Akusherlikda massiv qon ketishida davolash muolajalarini tashkillashtirish.

Tugʻruqdagi qoniqarsiz jarayonlar. Chanoq-bosh disproporsiyasi. Ona travmatizmi.

Soxta tugʻruq (diagnostika, korreksiyalash usullari).

Tugʻruq faoliyati anomaliyasi: tasnifi, diagnostikasi, tugʻruqni olib borish taktikasi, asoratlari.

Ayol chanoqʻi funksional anomaliyasi: tasnifi, anatomik tor chanoq diagnostikasi. Normal va tor chanoq turli xil shakllarida tugʻruq mexanizmi, kechishi, asoratlari.

Chanoq-bosh disproporsiyasi: tasnifi, diagnostikasi, tugʻruqni olib borish taktikasi, asoratlari.

Jinsiy organlar (oraliq, qin va bachadon boʻyni) jaroxatlari, sabablari, diagnostikasi va davolash taktikasi.

Bachadon yirtilishi tasnifi, klinikasi, diagnostikasi, differensial diagnostikasi, prognozlash. Bachadon yirtilishi xirurgik davolash usullari va profilaktikasi.

Simfiz ochilishi va yorilishi klinikasi, tashxis va davolash.

Akusherlik oqmalari etiopatogenezi, tashxislash, davolash va profilaktikasi.

Bir qancha akusherlik asoratlari va xolatlari: Homilani noto'g'ri joylashishi va noto'g'ri kelishi. Xomila chanoq bilan kelishi. Yelkalar distotsiyasi. Kindik xalqasini tushib qolishi. O'ta taranglashgan bachadonda va chandiqli bachadondagi tug'ruq.

Xomila chanoq bilan kelishi diagnostikasi, tug'ruq biomexanizmi, klinik kechishi, tug'ruqni olib borish, sovyanov, Lovset, klassik qo'l bilan, Moris-Smelli-Veyt usullari bilan yordam berish. Xomila chanoq bilan kelishida xomiladorni tug'dirib olishga tayyorlash prinsiplari.

Yirik xomila va boshqa xafli omillar bo'lganda birinchi va kayta tug'uvchi xomiladorlarda tug'dirib olish taktikasi. Ona va xomila tarafdan asoratlar.

O'ta taranglashgan bachadon, diagnostikasi, tug'ruqni olib borish taktikasi. Ko'psuvlilikda, ko'p xomilalilikda, yirik xomilada xomiladorlik va tug'ruqni kechishi, asoratlar.

Homilani noto'g'ri joylashishi va noto'g'ri kelishi. Xomila ko'ndalang va qiyshiq joylashishi. Xomiladorlik va tug'ruq kechish asoslari, tug'dirib olish usullari.

Kindik xalqasini tushib qolishi, jinsiy azolar patologik o'zgarishlari, bachadon chandig'ida tug'ruq.

Yelkalar distotsiyasi. Diagnostika. Yordam berish usullari. Ona va bola tomonidan kuzatilishi mumkin bo'lgan asoratlar, ular profilaktikasi. Reabilitatsiya.

Xomiladorlikni muddatidan oldin to'xtatish. Tug'ruq induksiyasi. Muddatidan o'tgan xomiladorlik.

Homiladorlikni muddatidan o'tib ketishi (diagnostika, sabablari, tug'dirib olish usullari).

Tug'ruq induksiyasi. Ko'rsatma, qarshi ko'rsatma, sharoitlar, usullari, bachadon bo'ynini tayyorlash. Xomila xolatini va asoratlarini nazorat qilish. Ona va homila tomonidan indutsirlangan tug'ruqqa ko'rsatmalar (og'ir preeklampsiya, bir qancha somatik patologiya, xomila qoniqarsiz holati va boshqalar).

Tug'ruqni qo'zg'atish muddati va usuli. Indutsirlangan tug'ruqni olib borish taktikasi, og'riqsizlantirish usuli. Homila va ona uchun tug'dirish usulining natijasi.

Antenatal homila o'limi. Sabablari. Diagnostika. Asoratlar. Antenatal homila o'limida indutsirlangan tug'ruqni olib borish taktikasi.

Programmallashtirilgan tug'ruqni o'tkazish uchun zarur sharoitlar va usullar.

Operativ akusherlik.

Homilaning holatini to'g'rilovchi jarrohligi (tashqi va ichki akusherlik aylantirishi), ko'rsatma, qarshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

Akusherlik qisqichlarini, ko'rsatma, qarshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

Vakuüm-ekstraksiya, ko'rsatma, qarshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

Homilani chanog'idan ekstraktsiya qilish jarrohlik, ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va xomila uchun asoratlari.

Kesar kesish operatsiyasi, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi. Ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar. Jarrohlikdan keyingi davrni olib borish, asoratlar.

Homilani yemirish jarrohligi, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

Akusherlik jarrohlikda og'riqsizlantirish tamoyillari va usullari.

Qon to'xtatish usullari: bachadon bimanual kompressiyasi, qorin aortasini bosish. 3 juft qon tomirlarni bog'lash. Ichki yonbosh arteriyani bog'lash. Bachadon amputatsiyasi. Bachadon ekstirpatsiyasi.

Shoshilinch holatda birinchi vrachlik yordami

Og'ir preeklampsiya. Eklampsiya. Tashxislash. Shoshilinch birlamchi baholash. Birinchi vrachlik yordami. Homiladorni havfsiz va o'z vaqtida tug'ruqxonaga yuborish. Homiladorlikning ikkinchi yarmida, tugrukda va tugrukdan sung qon ketish: Normal joylashgan yo'ldoshning muddatidan ilgari ko'chishi, yo'ldoshning oldinda kelishi. Bachadon gipo- va atoniyasi Tugruk yumshok yullarni yertilishi. Bachadon yerilishi. Yuldoshning usib ketishi. DVS-sindrom. Tashxislash. Shoshilinch birlamchi baholash. Birinchi vrachlik yordami. Homiladorni tug'ruqxonaga o'z vaqtida va havfsiz yuborish. Ginekologiyada o'tkir qorin: Tuxumdon apopleksiyasi. Tuxumdon kistomasi oyog'ining buralib qolishi. Bachadondan tashqari homiladorlik. Tashxislash. Homiladorni shoshilinch birlamchi baxolash. Shoshilinch choralar. Homiladorni o'z vaqtida va xavfsiz statsionarga yuborish. Dasturda laborator mashg'ulotlar ko'rib chiqilmagan.

Xomiladorlik, tug'ruqda va tug'ruqdan keyingi davrda infeksiya.

Xomiladorlik davrida isitma (sistit, o'tkir pielonefrit).

Sifilis. Gonoreya. Xlamidioz. Bakterial vaginoz. V gurux streptokokklar. Listerioz. Tuberkulyoz. Virusli gepatit V. Genital herpes. sMV. Qizilcha. Toksoplazmoz. Malyariya. Trixomoniaz. Kandidoz.

Tug'ruqdan keyingi infeksiyalar: Klassifikatsiya, etiopatogenez. Klinik shakllari, diagnostika va davolash. Kesar kesishdan keyingi akusherlik peritoniti. Sepsis va bakterial toksik shok xususiyati, ularning etiopatogenezi, klinik kechishi, tashxis, davolash, profilaktika.

Kichik chanok o'smalari va homiladorlik. Ona va perinatal o'lim auditi.

Mioma. Kistomalar. Bachadon bo'yni raki. Klinika, diagnostika, shifokor taktikasi. Xomiladorlik va tug'ruqni olib borish.

Perinatal o'lim xolatini retsenziya qilish. Tug'ruq og'ir asoratlari xolatlariga retsenziya yozish.

Ona o'limi xolatiga retsenziya qilish.

Tug'ruqdan keyingi depressiya, tragediya va yo'qotish.

Reproduktiv salomatlikni saqlash

Reproduktiv salomatlik. Maslahatlash. Reprodukativ salomatlikni saqlash choralari. Oilani rejalashtirishda Jahon Sog‘liqni Saqlash Tashkiloti prinsiplari. Kontrasepsiya usullari. Aholining turli guruhlarida kontrasepsiya usullari. Gormonal kontrasepsiya. Kontrasepsiya: abort, tug‘ruqdan keyingi, ko‘krak bilan emizuvchilarda va emizmaydiganlarda, o‘smirlarda, 35 yoshdan oshganlarda. Ta’sir mexanizmi, effektivligi, tarqalganligi, ko‘rsatma, kombinirlangan oral kontraseptivlar va sof progestinli kontraseptivlarning qo‘llashda extiyotkorlik. Bachadon ichi vositasi. Bachadon ichi vositasi buyicha maslahatlash. Asoratlarda yordam ko‘rsatish. Bachadon ichi vositasini qo‘yish. Bachadon ichi vositasini olish. Jinsiy yo‘llar orqali yuquvchi infeksiyalar va kontrasepsiyaning barer usuli. Jinsiy yo‘llar orqali yuquvchi infeksiyalar belgilari. Ta’sir mexanizmi, turi, barer usuli va spermitsidlarning afzalliklari va kamchiliklari. Barer usulini qo‘llash texnikasi. Ixtiyoriy jarrohlik sterilizatsiya. Oilani tabiiy rejalashtirish. Laktatsion amenoreya usuli. Ko‘rsatma. Qarshi ko‘rsatma. Afzalliklari va kamchiliklari, havfli holatlar.

Amenoreya.

Birlamchi amenoreyaning tasnifi, klinik turlari, tashxislash va davolash. Ikkilamchi amenoreyaning tasnifi, etioptogenezi, klinik turlari, tashxislash, takkoslama tashxilash va davolash: tuxumdonlar rezistenligi va charchashi sindromlari.

Tuxumdonlar va buyrak usti bezi giperandrogeniyasi, klinikasi, takkoslama tashxis va adrenogenital sindrom postpubertat turini davolash: patogenezi; birlamchi tuxumdonlar polikistozi (Shteyn-Levental sindromi). Klinik kurinishi, tashxislash, terapiya va profilaktika: TPK sindromini patogenezi (ikkilamchi TPK) klinikasi, tashxislash, davolash.

Aellar jinsiy a’zolari fon va rak oldi kasalliklari. Bachadon va tuxumdonlarning xavfli usmalari.

Tashki jinsiy a’zolarinig asosiy fon va rak oldi kasalliklari (kin kraurozi va leykoplakiyasi), tashxislash va davollash; bachadon buyni fon va rak oldi kasalliklari, klinik kurinishi, tashxislash va davollash; endometriy rak oldi kasalliklari (atipik bezli giperplaziya, neyroendokorin sindromi fonida kaytalanuvchi giperplaziyasi); klinikasi, dtashxislashi, gormonal korreksiyasi va davlashning xirurgik usullari, endometriy rak oldi xollatlari profilaktikasi.

Qindan qon ketish

Xomiladorlik erta muddatlarida kindan kon ketish Abortlar. O‘z-o‘zidan sodir bo‘lgan abortlarda shoshilinch yordam. Tibbiy abortga ko‘rsatmalar. Medikamentoz va artifitsial abortlar. Yelbugoz. Xorionepitelioma profilaktikasi. hayz siklning buzilishi. Bachadondan disfunktsional qon ketishi. Tashhislash.

Ambulator sharoitda olib borish taktikasi va davolash.

Qorindagi og‘riq

Bachadon miomasi. Endometrioz. Ginekologik va akusherlik operatsiyalaridan keyingi ayollarni rehabilitatsiyasi. Tashxislash. Konservativ ambulator davolash prinsiplari. Dispanserizatsiya. Operativ davolashga ko‘rsatmalar. Operatsiyadan keyingi rehabilitatsiya. Tuxumdon kistasi va kistomasi. Tashxislash. Olib borish taktikasi. Ambulator davolash effektivligini baholash. Qiyosiy tashxislash. Jarrohlikdan keyingi rehabilitatsiya. Profilaktika.

Qindagi ajralmalar

Ayollar jinsiy a‘zolarining yallig‘lanish kasalliklari. **h**avf omili. Profilaktika. Qiyosiy tashxislash. Davolash usullari: ayollar jinsiy a‘zolarining o‘tkir va surunkali yallig‘lanishi. Statsionar davolash kriteriyalari. Jinsiy yo‘llar orqali yuquvchi infeksiyalarning – tashxislash usullari. Davolash prinsiplari. Ginekologiyada neyroendokrin sindromlar: predmenstrual, klimakterik va postkastratsion sindromlar. Tashxislash. Davolash. Gospitalizatsiya kriteriyalari. Xavf omillari. Profilaktikasi. Sut bezi yaxshi sifatli o‘smalari. Bachadon tanasi va bo‘yni fon va rakoldi kasalliklari. Bachadon tanasi va bo‘yni rakoldi va fon kasalliklarini tashxislash, qiyosiy tashxislash. Dispanserizatsiya. Ambulator sharoitda davolash. Jarrohlikdan keyingi rehabilitatsiya. Bepusht nikox. Tekshirish usullari. Ambulator va statsionardagi tekshiruvlar va davolash kriteriyalari. Davolash prinsiplari. Jarrohlikdan keyingi rehabilitatsiya.

Ixtisoslik buyicha imtixon savollari:

1. Tug‘ruq sodir bo‘lish nazariyalari. Preliminar davr. Bachadon bo‘yni yetilganligini baxolash. Tug‘ruq davrlari. Tug‘ruqni og‘riqsizlantinish. Ensa bilan kelish tug‘ruq mexanizmi. Tug‘ruqni olib borish bo‘yicha JSST tavsiyasi. Sheriklik tug‘ruq. Xavfsiz tug‘ruq. Pozitsiyani erkin tanlash. 2-davrdagi pozitsiya.

2. Tug‘ruq sodir bo‘lish nazariyalari. Preliminar davr. Bachadon bo‘yni yetilganligini baxolash. Tug‘ruq davrlari. Kuchaniqlarni boshqarish. 1- va 2-tug‘ruq davrini olib borish. 3-davrni faol olib borish. Partogramma to‘ldirish (olib borish prinsiplari, bachadon bo‘yni ochilishi, bosh xarakati, ona va xomila xolati).

3. Ko‘krak suti bilan boqish: afzalliklari, 1-marta ko‘krak suti bilan oziiqlantirish, baxolash, sut bezi xolati. Ona va chaqaloq birgaligini taminlash. Ona va xomila parvarishi bo‘yicha ilmiy konsultatsiya o‘tqazish.

4. Chaqaloq to‘liq ko‘rigi (bosqichlari, sog‘lom bola organ va sistemalarini baxolash asosiy xarakteristikasi, antropometriya i onaga maslaxat berish). Chaqaloq issiqlik ximoyasi (issiqlik zanjiri, gipotermiya va gipertermiya, kichik vaznda tug‘ilgan chaqaloq issiqlik ximoyasi, issiqlik zanjirini bajarish). Reanimatsiyadan keyingi chaqaloq parvarishi. Ko‘krak suti bilan boqish. Oksigenoterapiya, infuzion terapiya. Gemodinamani yaxshilash. Talvasa davosi. Kasalxonadan chiqarish

kriteriyalari. Ona va xomilani tugʻruqdan keyingi parvarishi. Chaqaloq reanimatsiyasi: xolatini baxolash, reanimatsiya algoritmi.

5.Toʻsatdan bolalar oʻlimi sindromi. Tugʻma rivojlanish nuqsonlari, anomaliyalari, tugʻruq travmalari bilan tugʻilgan chaqaloqlar parvarishi. Chaqaloq nafas buzilishlari, qoniqarsiz xolati belgilari, olib borish umumiy prinsiplari, tasnifi, monitoring, parvarishi. Kasalxonadan chiqarish kriteriyalari. Chaqaloq xolatini baxolash.

6.Homiladorlar qusishining etiologiya va patogenez, kompleks terapiyasi. Kam uchraydigan erta toksikozlar shakllari, davolash, profilaktikasi.

7.Homiladorlikdagi gipertenziv holatlar tasnifi, arterial gipertenziyalar kriteriyalari, preeklampsiya aniqlash va tashxislash, proteinuriya kriteriyalari, olib borish prinsiplari, davolash, profilaktikasi.

8.Tutqanoq profilaktikasi va davolash. Tugʻdirib olishga koʻrsatmalar va usullari.Tugʻruqdan keyingi davrni olib borish. TTIQI - sindromi etiologiyasi, patogenez, klinika va zamonaviy davolash va profilaktikasi.

9.HELLP sindromi, homiladorlar yogʻli gepatozi va boshqalar.Etiologiya. Profilaktika va davolash prinsiplari.

10.Yurak qon tomir kasalliklari, homiladorlikni kechishi, orttirilgan va tugʻma yurak nuqsoni, gipertoniya kasalligi, arterial gipotenziya. Varikoz kasalligi. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

11.Jigar kasalliklari (gepatitlar, jigar sirrozi, xolestaz va boshqalar), homiladorlikni kechishi va olib borish taktikasi. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

12.Buyrak kasalliklari (SYI, glomerulonefrit, STK). Xomiladorlikning kechishi va olib borish taktikasi. Tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

13.Qon kasalliklari (kamkonlik, Verlgof kasalligi, Villebrand kasalligi, leykozlar va boshqalar). Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

14.Endokrin kasalliklar (semizlik, qandli diabet, qalqonsimon bez kasalliklari). Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

15.Xomiladorlikda koʻz kasalliklari: miopiya, glaukoma. Diagnostika. Klinik. Asoratlari profilaktikasi. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

16.Biriktiruvchi toʻqima kasalliklari: Tizimli eritematoz (SKV). Tizimli sklerodermiya. Revmatoid artrit. Shegren kasalligi. Klinik kechishi, diagnostika, asoratlari. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

17.Nevrologik va psixiatrik kasalliklar. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

18.Nafas siqishii sindromi: oʻtkir respirator infeksiya, pnevmoniya, bronxial astma. Klinik kechishi, diagnostika, asoratlari, davolash va olib borish taktikasi. Xomiladorlikning kechishi va tugʻruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni toʻxtatishga koʻrsatma.

19. Homiladorlik va o'tkir qorin (appenditsit, o't-tosh kasalligi, o'tkir ichak tutilishi, tuxumdon kistasi buralib qolishi, miomatoz tugun nekrozi, peritonit). Asoratlari. Differensial diagnostika. Xomiladorlikning kechishi va tug'ruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

20. Ona va xomila immunologik mos kelmasligi. Diagnostika. Xomiladorlik va tug'ruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma.

21. Rh-antitela va AVO sistema bo'yicha xomila va chaqaloq gemolitik kasalligi. Diagnostika (noinvaziv usullari, amnioskopiya, amniotsentez, kordotsentez, bajarishga ko'rsatmalar), davolash.

22. Xomila gemolitik kasalligida bachadon ichida xomilaga qon quyishga ko'rsatmalar, turlari, asoratlari.

23. Chaqaloq gemolitik kasalligida qon almashtirishga ko'rsatmalar, texnikasi, asoratlari.

24. OITS. Yuqish yo'llari. Xomiladorlikning kechishi va tug'ruqni olib borish. Muddatidan oldin homiladorlikni to'xtatishga ko'rsatma. Retrovirus terapiya, ko'rsatmalar, asoratlari.

25. Onadan xomilaga OIV transmissiyasi. Tug'dirib olish usullari. Asoratlari. Chaqaloq parvarishi va oziqlanishi. Tibbiyot xodimiga infeksiya o'tishini oldini olish chora tadbirlari.

26. Xomiladorlikni ko'tara olmaslik etiopatogenezi, diagnostikasi, davolashi, profilaktikasi.

27. Muddatidan oldingi tug'ruq, etiopatogenezi, diagnostika, davolash, profilaktikasi.

28. Xomiladorlikni ko'tara olmaslikda istmikotservikal yetishmovchilikni xirurgik davolash usullari.

29. Muddatiga yetmagan xomiladorlikda kesarcha kesish, ko'rsatmalar, asoratlari.

30. Muddatidan oldin va tug'ruqdan oldin qog'onoq parda yorilishi Diagnostikasi. Xomiladorlik 34 xaftasigacha, 34-37 xaftasida va muddatiga yetgan xolatlarda tug'ruqni olib borish taktikasi.

31. Muddatidan oldingi tugruk. Tashxislash. Davolash prinsiplari. Kam vazn bilan tug'ilgan chaqaloq. Chaqaloq parvarishi va oziqlanishi.

32. Normal joylashgan yo'ldoshni barvaqt ko'chishi, sabablari, tashxislash, klinikasi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

33. Yo'ldosh oldinda kelishi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

34. Yo'ldosh birikish anomaliyalari (yo'ldosh zich birikishi va o'sib kirishi), klinik kechishi, diagnostikasi, akusherlik taktikasi va profilaktikasi.

35. Yo'ldosh qismlarining qolib ketishi va yo'ldosh qisilib qolishi klinikasi, diagnostikasi va shifokor taktikasi.

36. Atonik qon ketishi klinikasi, diagnostikasi va shifokor taktikasi.

37. Akusherlikda massiv qon ketishi sabablari va prognozlash, ayollarda trombopatiyani prognozlash.

38. Gemorragik shok, patogenezi, davrlari, diagnostikasi, olib borish taktikasi.

39. TTIQI-sindromi sabablari va uning ishga soluvchi mexanizmi, tasnifi, o'tkir TTIQI-sindromini davolash, klinika, diagnostika, akusherlik patologiyasi

xarakteriga mos ravishda davolash; TTIQI-sindromi surunkali shakli, diagnostika va terapiyasi;

40. Akusherlikda massiv qon ketishida davolash muolajalarini tashkillashtirish.

41. Soxta tugʻruq (diagnostika, korreksiyalash usullari).

42. Tugʻruq faoliyati anomaliyasi: tasnifi, diagnostikasi, tugʻruqni olib borish taktikasi, asoratlari.

43. Ayol chanoqʻi funksional anomaliyasi: tasnifi, anatomik tor chanoq diagnostikasi. Normal va tor chanoq turli xil shakllarida tugʻruq mexanizmi, kechishi, asoratlari.

44. Chanoq-bosh disproporsiyasi: tasnifi, diagnostikasi, tugʻruqni olib borish taktikasi, asoratlari.

45. Jinsiy organlar (oraliq, qin va bachadon boʻyni) jaroxatlari, sabablari, diagnostikasi va davolash taktikasi.

46. Bachadon yirtilishi tasnifi, klinikasi, diagnostikasi, differensial diagnostikasi, prognozlash. Bachadon yirtilishi xirurgik davolash usullari va profilaktikasi.

47. Simfiz ochilishi va yorilishi klinikasi, tashxis va davolash.

48. Akusherlik oqmalari etiopatogenezi, tashxislash, davolash va profilaktikasi.

49. Xomila chanoq bilan kelishi diagnostikasi, tugʻruq biomexanizmi, klinik kechishi, tugʻruqni olib borish, sovyanov, Lovset, klassik qoʻl bilan, Moris-Smelli-Veyt usullari bilan yordam berish. Xomila chanoq bilan kelishida xomiladorni tugʻdirib olishga tayyorlash prinsiplari.

50. Yirik xomila va boshqa xafli omillar boʻlganda birinchi va kayta tugʻuvchi xomiladorlarda tugʻdirib olish taktikasi. Ona va xomila tarafdan asoratlar.

51. Oʻta taranglashgan bachadon, diagnostikasi, tugʻruqni olib borish taktikasi. Koʻpsuvlilikda, koʻp xomilalilikda, yirik xomilada xomiladorlik va tugʻruqni kechishi, asoratlar.

52. Homilani notoʻgʻri joylashishi va notoʻgʻri kelishi. Xomila koʻndalang va qiyshiq joylashishi. Xomiladorlik va tugʻruq kechish asoslari, tugʻdirib olish usullari.

53. Kindik xalqasini tushib qolishi, jinsiy azolar patologik oʻzgarishlari, bachadon chandigʻida tugʻruq.

54. Yelkalar distotsiyasi. Diagnostika. Yordam berish usullari. Ona va bola tomonidan kuzatilishi mumkin boʻlgan asoratlar, ular profilaktikasi. Reabilitatsiya.

55. Homiladorlikni muddatidan oʻtib ketishi (diagnostika, sabablari, tugʻdirib olish usullari).

56. Tugʻruq induksiyasi. Koʻrsatma, qarshi koʻrsatma, sharoitlar, usullari, bachadon boʻynini tayyorlash. Xomila xolatini va asoratlarini nazorat qilish. Ona va homila tomonidan indutsirlangan tugʻruqka koʻrsatmalar (ogʻir preeklampsiya, bir qancha somatik patologiya, xomila qoniqarsiz holati va boshqalar).

57. Tugʻruqni qoʻzgʻatish muddati va usuli. Indutsirlangan tugʻruqni olib borish taktikasi, ogʻriqsizlantirish usuli. Homila va ona uchun tugʻdirish usulining natijasi.

58. Antenatal homila o'limi. Sabablari. Diagnostika. Asoratlar. Antenatal homila o'limida indutsirlangan tug'ruqni olib borish taktikasi.

Programmalashtirilgan tug'ruqni o'tkazish uchun zarur sharoitlar va usullar.

59. Homilaning holatini to'g'rilovchi jarrohligi (tashqi va ichki akusherlik aylantirishi), ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

60. Akusherlik qisqichlarini, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

61. Vakuüm-ekstraksiya, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

62. Homilani chanog'idan ekstraksiya qilish jarrohlik, ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va xomila uchun asoratlari.

63. Kesar kesish operatsiyasi, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi. Ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar. Jarrohlikdan keyingi davrni olib borish, asoratlar.

64. Homilani yemirish jarrohligi, ko'rsatma, karshi ko'rsatma, sharoit va texnikasi, ona va bola tomonidan bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar.

65. Akusherlik jarrohlikda og'riqsizlantirish tamoyillari va usullari.

66. Qon to'xtatish usullari: bachadon bimanual kompressiyasi, qorin aortasini bosish. 3 juft qon tomirlarni bog'lash. Ichki yonbosh arteriyani bog'lash. Bachadon amputatsiyasi. Bachadon ekstirpatsiyasi.

67. Og'ir preeklampsiya. Eklampsiya. Tashxislash. Shoshilinch birlamchi baholash. Birinchi vrachlik yordami. Homiladorni havfsiz va o'z vaqtida tug'ruqxonaga yuborish.

68. Homiladorlikning ikkinchi yarmida, tugrukda va tugrukdan sung qon ketish: Normal joylashgan yo'ldoshning muddatidan ilgari ko'chishi, yo'ldoshning oldinda kelishi. Bachadon gipo- va atoniyasi

69. Tugruk yumshok yullarni yertilishi. Bachadon yerilishi. Yuldoshning usib ketishi. DVS-sindrom. Tashxislash. Shoshilinch birlamchi baholash. Birinchi vrachlik yordami. Homiladorni tug'ruqxonaga o'z vaqtida va havfsiz yuborish.

70. Ginekologiyada o'tkir qorin: Tuxumdon apopleksiyasi. Tuxumdon kistomasi oyog'ining buralib qolishi. Bachadondan tashqari homiladorlik. Tashxislash. Homiladorni shoshilinch birlamchi baholash. Shoshilinch choralar. Homiladorni o'z vaqtida va xavfsiz statsionarga yuborish.

71. Xomiladorlik davrida isitma (sistit, o'tkir pielonefrit).

72. Gonoreya. Tashxislash. tasnifi. Klinika. Davolash.

73. Xlamidioz. Bakterial vaginoz. Tashxislash. tasnifi. Klinika. Davolash.

74. V gurux streptokokklar. Tashxislash. tasnifi. Klinika. Davolash.

75. Virusli gepatit V. Tashxislash. tasnifi. Klinika. Davolash. Xomiladorlikda kechishi.

76. Genital herpes. sMV. Qizilcha. Tashxislash. tasnifi. Klinika. Davolash.

77. Tug'ruqdan keyingi infeksiyalar: Klassifikatsiya, etiopatogenez. Klinik shakllari, diagnostika va davolash.

78. Kesar kesishdan keyingi akusherlik peritoniti. Sepsis va bakterial toksik shok xususiyati, ularning etiopatogenezi, klinik kechishi, tashxis, davolash, profilaktika.

79. Mioma. Kistomalar. Bachadon bo'yni raki. Klinika, diagnostika, shifokor taktikasi. Xomiladorlik va tug'ruqni olib borish.

80. Perinatal o'lim xolatini retsenziya qilish. Tug'ruq og'ir asoratlari xolatlariga retsenziya yozish.

81. Ona o'limi xolatiga retsenziya qilish.

82. Tug'ruqdan keyingi depressiya, tragediya va yo'qotish.

83. Reproktiv salomatlik. Maslahatlash. Reproktiv salomatlikni saqlash choralari. Oilani rejalashtirishda Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti prinsiplari.

84. Kontrasepsiya usullari. Aholining turli guruhlarida kontrasepsiya usullari. Gormonal kontrasepsiya. Kontrasepsiya: abort, tug'ruqdan keyingi, ko'krak bilan emizuvchilarda va emizmaydiganlarda, o'smirlarda, 35 yoshdan oshganlarda. Ta'sir mexanizmi, effektivligi, tarqalganligi, ko'rsatma, kombinirlangan oral kontraseptivlar va sof progestinli kontraseptivlarning qo'llashda extiyotkorlik.

85. Bachadon ichi vositasi. Bachadon ichi vositasi buyicha maslahatlash. Asoratlarda yordam ko'rsatish. Bachadon ichi vositasini qo'yish. Bachadon ichi vositasini olish.

86. Jinsiy yo'llar orqali yuquvchi infeksiyalar va kontrasepsiyaning barer usuli. Jinsiy yo'llar orqali yuquvchi infeksiyalar belgilari. Ta'sir mexanizmi, turi, barer usuli va spermitsidlarning afzalliklari va kamchiliklari. Barer usulini qo'llash texnikasi.

87. Ixtiyoriy jarrohlik sterilizatsiya. Oilani tabiiy rejalashtirish. Laktatsion amenoreya usuli. Ko'rsatma. Qarshi ko'rsatma. Afzalliklari va kamchiliklari, havfli holatlar.

88. Birlamchi amenoreyaning tasnifi, klinik turlari, tashxislash va davolash.

89. Ikkilamchi amenoreyaning tasnifi, etiopatogenezi, klinik turlari, tashxislash, takkoslama tashxislash va davolash: tuxumdonlar rezistenligi va charchashi sindromlari.

90. Tuxumdonlar va buyrak usti bezi giperandrogeniyasi, klinikasi, takkoslama tashxis va adrenogenital sindrom postpubertat turini davolash: patogenezi;

91. Birlamchi tuxumdonlar polikistozi (Shteyn-Levental sindromi). Klinik kurinishi, tashxislash, terapiya va profilaktika: TPK sindromini patogenezi (ikkilamchi TPK) klinikasi, tashxislash, davolash.

94. Tashki jinsiy a'zolarning asosiy fon va rak oldi kasalliklari (kin kraurozi va leykoplakiyasi), tashxislash va davollash;

95. Bachadon buyini fon va rak oldi kasalliklari, klinik kurinishi, tashxislash va davollash;

96. Endometriy rak oldi kasalliklari (atipik bezli giperplaziya, neyroendokorin sindromi fonida kaytalanuvchi giperplaziyasi); klinikasi, dtashxislashi, gormonal korreksiyasi va davlashning xirurgik usullari, endometriy rak oldi xollatlari profilaktikasi.

97. Xomiladorlik erta muddatlarida kindan kon ketish Abortlar. O'z-o'zidan sodir bo'lgan abortlarda shoshilinch yordam. Tibbiy abortga ko'rsatmalar.

Medikamentoz va artifitsial abortlar. Yelbugoz.

98. Xorionepitelioma profilaktikasi. Hayz siklining buzilishi. Bachadondan disfunktsional qon ketishi. Tashxislash. Ambulator sharoitda olib borish taktikasi va davolash.

99. Endometrioz. Ginekologik va akusherlik operatsiyalaridan keyingi ayollarni reabilitatsiyasi. Tashxislash. Konservativ ambulator davolash prinsiplari. Dispanserizatsiya. Operativ davolashga ko'rsatmalar. Operatsiyadan keyingi reabilitatsiya.

100. Tuxumdon kistasi va kistomasi. Tashxislash. Olib borish taktikasi. Ambulator davolash effektivligini baholash. Qiyosiy tashxislash. Jarrohlikdan keyingi reabilitatsiya. Profilaktika.

101. Ayollar jinsiy a'zolarining yallig'lanish kasalliklari. Xavf omili. Profilaktika. Qiyosiy tashxislash. Davolash usullari: ayollar jinsiy a'zolarining o'tkir va surunkali yallig'lanishi. Statsionar davolash kriteriyalari.

102. Jinsiy yo'llar orqali yuquvchi infeksiyalarning – tashxislash usullari. Davolash prinsiplari.

103. Ginekologiyada neyroendokrin sindromlar: predmenstrual, klimakterik va postkastratsion sindromlar. Tashxislash. Davolash. Hospitalizatsiya kriteriyalari. Xavf omillari. Profilaktikasi.

104. Sut bezi yaxshi sifatli o'smalari. Bachadon tanasi va bo'yni fon va rakoldi kasalliklari. Bachadon tanasi va bo'yni rakoldi va fon kasalliklarini tashxislash, qiyosiy tashxislash. Dispanserizatsiya. Ambulator sharoitda davolash. Jarrohlikdan keyingi reabilitatsiya.

105. Bepusht nikox. Tekshirish usullari. Ambulator va statsionardagi tekshiruvlar va davolash kriteriyalari. Davolash prinsiplari. Jarrohlikdan keyingi reabilitatsiya.

Asosiy adabiyotlar

1. Akusherstvo: uchebnik / G.M. Saveleva, R.I. Shalina, L.G. Sichinava, O.B. Panina, M.A. Kurser. - 2-ye izd., pererab. i dop. - M.: GEOTAR-Media, 2018. - 576 s.: il. NF000892.

2. "Benson&Pernoll's handbook of Obstetrics & Gynecology" Martin L., Pernoll M.D., 2011.

3. "Obstetrics and Gynaecology" Joan Pitkin, Alison B. Peattie, Brian A. Magowan, 2013.

4. The Johns Hopkins Manual of Gynecology and Obstetrics¹" Editors: Nicholas SLam-brou, Abraham N. Morse, Edward E. Wallach, Lippincott, Williams & Wilkins, 2011.

5. Yu.K. Djabbarova, F.M. Ayupova. Akusherlik. Tashkent, 2013.-324s.

6. Kriticheskie sostoyaniya v akusherstve i ginekologii. Rukovodstvo dlya vrachey. Tashkent, 2015.- 132s.

Ko‘shimcha adabiyotlar:

7. Natsionalnyy standart po povysheniyu kachestva okazaniya perinatalnoy pomoshchi v rodovspomogatelnykh uchrejdeniyax sistemy zdравooxraneniya Respubliki Uzbekistan. Tashkent, 2015. 136s.
8. Akusherstvo i ginekologiya. Prakticheskie navyki i umeniya s fantomnym kursom: ucheb. Posobie, 2018.
9. Akusherstvo i ginekologiya. Pod redaksiey G.M. Savelevoy M. 2009
10. Peredovye praktiki v akusherstve i ginekologii. Rukovodstvo. D.K. Najmutdinova s soavt. Tashkent, 2017.500s
11. Neotlojnaya pomoshch v akusherskoy praktike. Paket uchebnykh materialov po IVBR. USAID, Proekt Zdorovaya Semya. Tashkent. - 2014.-209s.
12. Preduprejdenie transmissiy VICH ot materi rebenku (uchebnoe posobie dlya akusher- ginekologov, neonatologov, pediatrov, infeksionistov, semeynyx vrachey, organizatorov zdравooxraneniya, vrachey-internov i studentov), Ukraina. UNICEF, 2013.-268s.
13. Ginekologiya: uchebnik / B.I. Baisova [i dr.]; pod red. G.M. Savelevoy, V.G. Breusenko. - 4-ye izd., pererab. i dop. - M.: GEOTAR-Media, 2018. - 432 s.: il. NF0006432.
14. "Benson&Pernoll's handbook of Obstetrics& Gynecology" Martin L. Pernoll, M.D. 2011.
15. "Obstetrics and Gynaecology" Joan Pitkin, Alison B. Peattie, Brian A. Magowan, 2013.
16. The Johns Hopkins Manual of Gynecology and Obstetrics¹". Editors: Nicholas SLam-brou, AbrahamN. Morse, Edward E. Wallach, Lippincott, Williams &Wilkins, 2011.
17. Yu.K. Djabbarova, F.M. Ayupova. Ginekologiya. Tashkent, 2010.-216s.
18. Kriticheskie sostoyaniya v akusherstve i ginekologii. Rukovodstvo dlya vrachey. Tashkent, 2015.- 132s.
19. Neoperativnaya ginekologiya. Smetnik V.N., Tumilovich V.P. Meditsinskoe Informatsionnoe Agentstvo. Moskva. 2011 g. 440 s.
20. Ginekologiya. Uchebnik. Pod redaksiey G.M. Savelevoy. Moskva. GEOTAR. MED. 2006. 480 s.
21. Peredovye praktiki v akusherstve i ginekologii. Rukovodstvo. D.K. Najmutdinova s soavt. Tashkent, 2017.500s
22. Rukovodstvo po profilaktike, diagnostike i lecheniyu zabolevaniy peredavaemyx polovym putem. Pod.red. Kapkaeva R.A. Tashkent.- 2014g. Uchebnoe rukovodstvo-169s.
23. Smetnik V.P., Tumilovich L.G. Neoperativnaya ginekologiya rukovodstvo dlya vrachey. M., meditsinskoe informatsionnoe agenstvo.2008.-592s.
24. Kulakov V.I., Selezneva V.I. Operativnaya ginekologiya: rukovodstvo dlya vrachey - N.Novgorod.2007-464s.
25. Prilepskaya S.I., Rogovskaya Ye.A. Kolposkopiya.-M.2007.

Internet saytlari

26. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali.
27. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
28. www.tma.uz.
29. www.med-info.ru
30. www.rosmedlib.ru
31. www.pubmed.com
32. www.ziyonet.uz
33. www.medlinks.ru

BIOSTATISTIKA VA MATEMATIK MODELLASH TIRISH

1-mavzu. Biostatistika asoslari. Biostatistikaning predmeti va vazifalari. Biometrikaning rivojlanishida olimlar R.Fisher, K.Pirson, F.Galtonlarning roli.

2-mavzu. Ma’lumotlarning tasnifi, to‘planishi va grafik taqdimoti. Ma’lumot turlari. Miqdoriy va sifatli ma’lumotlar. O‘lchov o‘lchovlari turlari. Oddiy taqsimot va uning parametrlari.

3-mavzu. Statistik gipotezalarni tekshirish nazariyasi asoslari. Parametrik usullar. Biotibbiy tadqiqotlar uchun qo‘llaniladigan statistik gipotezalar. Ikki xil xato. Ahamiyat darajasi. Mezon kuchi.

4-mavzu. Statistik mezonlar. Normal taqsimlangan to‘plamlar parametrlari haqidagi gipotezalarni sinovdan o‘tkazish. Biomedikal ma’lumotlarni tahlil qilish uchun Studentning t-kriteriysi.

5-mavzu. Statistik gipotezalarni tekshirish nazariyasi asoslari. Parametrik bo‘lmagan usullar. Parametrik bo‘lmagan mezonlar. Mezonlardan foydalanish shartlari. Man-Uitni mezonlari. Uilkinson mezoni. Pirsonning Xi-kvadrat mezoni, Kolmogorov-Smirnov mezoni.

6-mavzu. Tibbiyot va sog‘liqni saqlash sohasida dispersion tahlil. Statistik tadqiqotlarni rejalashtirish va tashkil etish.

7-mavzu. Dispersiyani tahlil qilishning asosiy tushunchalari va usullari. Dispersiyani bir tomonlama tahlil qilish. Umumiy, faktorial va qoldiq dispersiya.

8-mavzu. Dispersion tahlilning sog‘liqni saqlashda qo‘llanilishi. Biotibbiy tajriba bosqichlari. Ma’lumotlarni qayta ishlash uchun statistik usulni tanlash. Biostatistikada zamonaviy axborot va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Statistik to‘plamlarning tasnifi va ularga zamonaviy talablar.

9-mavzu. Tanlanma usul. Ma’lumotlarni statistik guruhlash, xulosa qilish va taqdim etish. O‘rtacha arifmetikni hisoblash, o‘rtacha kvadratik chetlanish, standart xato. Statistik ma’lumotlarni poligon, chastotalar gistogrammasi, diagrammalar shaklida taqdim etish "

10-mavzu. Statistik gipotezalarni tekshirish. Parametrik usullar. Oddiy taqsimlangan populyatsiyalar parametrlari haqidagi gipotezalarni sinovdan o‘tkazish. Nol gipoteza. Raqobatdosh H1 gipotezasi bilan sinovdan o‘tkazish.

Styudent mezon: vazifasi, hisoblash va cheklovlar uchun formulasi. t-mezonning muhim qiymatlari jadvali. Mustaqil guruhlarni taqqoslash "

11-mavzu. Dispersion tahlil. Dispersiyani bir tomonlama tahlil qilish. Dispersion tahlil orqali tekshirilgan statistik gipotezalar. Kvadrat chetlanishlar yig'indilari. Umumiy, faktorial va qoldiq dispersiya. Dispersiyani bir tomonlama tahlil qilish. Fisherning F-mezoni "

12-mavzu. Chiziqli regressiya. Parametrlarni eng kichik kvadratlar usuli bilan baholash. Chiziqli regressiya tenglamasi. Regressiya tenglamasining parametrlari haqidagi gipotezalarni sinash "

13-mavzu. Chiziqli korrelyatsiya. Chiziqli korrelyatsiya. Pirsonning korrelyatsiya koeffitsienti. Parametrlar o'rtasidagi munosabatlarning kuchi va tabiati. Spirmanning rangli korrelyatsiya koeffitsienti. Statistika muhitida korrelyatsiya va regressiya tahlili. Korrelyatsiyaning statistik ahamiyati.

Biostatistikadan imtihon savollari

1. Aholi salomatligi va sog'liqni saqlash fan sifatida. Ijtimoiy kasalliklar to'g'risida tushuncha
2. Aholi salomatligi, uning ijtimoiy va biologik qonuniyatlari.
3. Ijtimoiy omillar va sog'liq.
4. Profilaktik sog'liqni saqlash. Profilaktika turlari.
5. Go'daklar o'limi ijtimoiy va gigienik muammo sifatida.
6. Tibbiy-statistik tadqiqotlarni tashkil etish. Asosiy qadamlar
7. Statistik tadqiqotlar rejasi va dasturi. Statistik aholi. Kuzatish birligi, ro'yxatga olish belgilari.
8. Statistik tadqiqotlarda rivojlanish dasturi. Belgilarni guruhlash. Guruhlash turlari.
9. Statistik kuzatuv turlari va ulardan shifokor faoliyatida foydalanish.
10. Ijtimoiy va gigienik tadqiqotlar usullari. Ular bilan material yig'ish xususiyatlari.
11. Nisbiy qiymatlar. Turlari. Sog'liqni saqlashda ulardan foydalanish.
12. Intensiv ko'rsatkichlar: mohiyati, hisoblash metodikasi, grafikasi.
13. Keng ko'lamli ko'rsatkichlar: mohiyati, hisoblash usuli, grafikasi.
14. Ko'rinish ko'rsatkichlari: mohiyati, hisoblash usuli, grafikasi.
15. Nisbat ko'rsatkichlari: mohiyati, hisoblash usuli, grafikasi.
16. Variatsion qatorlar. Turlari, ta'rifi, tarkibiy qismlari, qoidalari.
17. O'rtacha qiymatlar tushunchasi. Turlari. O'rtacha arifmetikni hisoblash usuli.
18. Tadqiqot natijalarining ishonchliligini statistik baholash. "T" mezonini qo'llash.
19. Dinamik qatorlar. Ta'riflar, turlari. Tekislash usullari va dinamik qatorlarini tahlil qilish.
20. Tibbiyot tizimlarida axborot texnologiyalari.
21. Tibbiy tadqiqotning tanlanma usuli.
22. Statistika fan va o'quv predmeti sifatida.

23. Sog'liqni saqlash sohasidagi har xil vaziyat va tendentsiyalarni baholash bo'yicha tadqiqotlarni tashkil qilish va o'tkazishda hamda natijalarni tahlil qilishda statistikaning o'rni.

24. Tibbiyotning ehtimoliy mohiyati va aholi salomatligi jarayonlarining ehtimollik xususiyati.

25. Tibbiyotning ehtimoliy mohiyati va aholi salomatligi jarayonlarining ehtimollik xususiyati. Ehtimollar nazariyasining asosiy tushunchalari.

26. Ehtimollar va uning o'lchovi, ehtimollik formulasi, katta sonlar qonuni. Baes teoremasi.

27. Ilmiy tadqiqotlar: tashkil etilishi, bosqichlari, mazmuni.

28. Ilmiy tadqiqot bosqichlari: tadqiqotni maqsadi va vazifalarini aniqlash, tadqiqotlarni tashkil etish, ma'lumot to'plash, natijalarni tahlil qilish, natijalarni amaliyotga tatbiq etish. Ilmiy tadqiqot xatolarining turlari.

29. Tanlanma tadqiqotning asoslari; tanlanmani shakllantirishga qo'yilgan talablar.

30. Tanlanma tadqiqotning asoslari; tanlanmani shakllantirishga qo'yilgan talablar. Tasodifiy tanlov tushunchasi.

31. Sifatli va miqdoriy reprezentativlik tushunchasi. Tanlanmani shakllantirishning klassik usullari va ularning zamonaviy modifikatsiyalari.

32. "Parametrlarni baholash" tushunchasi va unga qo'yiladigan asosiy talablar: izchillik, xolislik va samaradorlik.

33. "Natijalarning ishonchliligi" tushunchasi.

34. Tibbiy ma'lumotlarga matematik va statistik ishlov berish va tahlil qilish.

35. Variatsion qator, uni tuzish qoidalari va tahlil yo'nalishlari.

36. Variatsion qatorlar. Variatsion qator turlari. Variatsion qatorlarni tahlil qilishning ikkita asosiy bosqichi

37. Qatorning markaziy tendentsiyasining xususiyatlari (o'rtacha arifmetik, moda va mediana).

38. Variatsion qator turlarining xususiyatlari (diapazon (amplituda), o'rtacha kvadratik (standart) chetlanish, dispersiya, o'zgaruvchanlik koeffitsienti).

39. Ta'riflovchi (tavsiflovchi) statistika, olingan qiymatlarni aks ettirish.

40. Ta'riflovchi (tavsiflovchi) statistika. Belgilar turlari (miqdoriy, sifat, tartib).

41. Nisbiy qiymatlar (mutanosiblik, nisbat, chastota). O'rtacha qiymatlar.

42. Taqsimot turlari: normal (Gauss), binomial, alternativ, Puasson, assimetrik va ularni taqdim etish variantlari (formula, jadval, grafik).

43. Parametrik va parametrik bo'lmagan statistika tushunchasi, tadbiq etish shartlari va ularning qiyosiy xususiyatlari.

44. "Uch sigma" qoidasi va uning tibbiyot va sog'liqni saqlashda qo'llanilishi. Asimmetriya koeffitsienti.

45. Taqsimot normalligini tekshirish usullari. "Chiqib ketuvchi" variantalarini istisno qilish qoidasi.

46. Nisbiy qiymatlar. Chastotasi va ehtimolligi.

47. Taqqoslangan to'plamlarning hosil bo'lgan qiymatlaridagi farqning

ahamiyatini baholash.

49. Tanlanma tadqiqot natijalarining ishonchliligini baholashning asosiy bosqichlari: nuqtali baholash va intervalli baholash. Tanlanma hajmini aniqlash usullari.

50. Taqqoslangan to'plamlar o'rtasidagi farqning ahamiyatini baholash. To'plamlarni taqqoslashning umumiy tamoyillari.

51. Mustaqil va qo'shma guruhlar. "Nol gipoteza" tushunchasi.

52. Parametrik va parametrik bo'lmagan taqqoslash usullari. Xi-kvadrat usuli.

53. Korrelyatsion tahlil. Korrelyatsion taqdimot turlari. Korrelyatsiya koeffitsienti, uning xususiyatlari, hisoblash usullari va ishonchliligini baholash.

54. Qo'shma jadvallarini tahlil qilish. Aholini o'rganishda korrelyatsion tahlilni qo'llash.

55. Regressiya tahlili, regressiya tenglamasi, regressiya koeffitsienti, regressiya shkalasi.

56. Qo'shma jadvallarini tahlil qilish. Pirsonning Xi-kvadrati. Fisherning aniq kriteriysi. Spirmanning rangli korrelyatsiya koeffitsienti.

57. Dinamik qatorlar, uning ta'rifi, qator turlari. Dinamik qatorlarini qiyosiy tahlil qilish shartlari. Qatorni shakl almashtirish. Qatorlarni tekislash.

58. Eng kam kvadrat usuli. Dinamik qatorlar ko'rsatkichlari. Tendensiyalarni bashoratlash.

59. Dispersiyani bir tomonlama tahlil qilish. Dispersion tahlil usuli bilan hal qilingan vazifalar. Dastlabki ma'lumotlar matritsasini tuzish xususiyatlari.

60. Tibbiy jarayonlar va tizimlarni tahlil qilish va modellashtirishning ko'p faktorli usullari

61. Moslikni tahlil qilish usuli bo'yicha xususiyatlarni guruhlashni optimallashtirish. Asl ma'lumotlarning ko'p o'lchovliligini kamaytirish.

62. Guruhlash va sifat xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlikni baholash. O'rganilayotgan xususiyatlarni guruhlashni optimallashtirish.

63. Ko'p faktorli dispersion tahlil. Chiqarish parametriga omillarning o'zaro ta'sirini va chiziqli ta'sirini baholash.

64. Bashorat qiluvchi omillarning har xil birikmalari uchun chiqish parametrining o'rtacha qiymatlarini hisoblash.

65. Regressiya tahlili usuli bilan ko'p o'zgaruvchan tizimlarda aloqani o'rganish. Ma'lumotlar bazasiga talablar.

66. O'zgaruvchilarning sonli xarakteristikalarini hisoblash. Korrelyatsiya matritsasini o'rganish. Model koeffitsientlarini ularning ahamiyatini baholash bilan hisoblash. Model sifatini baholash.

67. Diskriminantli tahlil usuli bilan tasniflash muammolarini hal qilish. O'quv ma'lumotlari matritsasini shakllantirish.

68. Qaror qoidasini ishlab chiqish. Model sifatini baholash. Tasniflash masalasini hal qilish uchun modelni qo'llash.

69. Logistik regressiyaning xususiyati va imkoniyatlari. Birlamchi ma'lumotlar tabiatining xususiyatlari. Modelni yaratish ketma-ketligi.

70. Model sifatini baholash. Namunaviy tadqiqotlar.

Asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar

1. Brayen S. Everit Bolshoy slovar po statistike. – Prospekt – 302 s.
2. Jijin K.S. Meditsinskaya statistika. – Vysshaya shkola. Feniks. Rostov-na-Donu, 2007. 160 s.
3. Banerji A. Meditsinskaya statistika ponyatnym yazykom. M., Prakticheskaya meditsina, 2007. – 288 s.
4. Sergienko V.I., Bondareva I.B. «Matematicheskaya statistika v klinicheskix issledovaniyax». M., «GEOTAR - Media», 2006. – 304 s.
5. Savilov Ye.D. Mamontova L.M. i dr. Primenenie statisticheskix metodov v epidemiologicheskom analize. -M. «MEDpress-inform», 2004. -112 s.
6. Lukyanova Ye.A. Meditsinskaya statistika.- M.: Izd. RUDN, 2002.
7. Rebrova O.Yu. Statisticheskij analiz meditsinskix dannyx. Primenenie paketa prikladnyx programm STATISTICA. M, Media Sfera, 2002. 312 s.
8. Medik V.A., Tokmachev M.S., Fishman B.B. Statistika v meditsine i biologii. Rukovodstvo v 2 tomax. Tom 1. Teoreticheskaya statistika. Tom 2. Prikladnaya statistika zdorovya M.: Meditsina, 2001. – 764 s.
9. Glans S. Mediko-biologicheskaya statistika – M.:Praktika, 1999. – 460 s.

Toshkent pediatriya tibbiyot institutining taqdimnomasi
(№ 03/388, 27.02.2023 y.)

O‘zbekiston Respublikasi OAK Tibbiyot bo‘yicha ekspert kengashining
tavsiyasiga ( ) asosan

**14.00.01—«Akusherlik va ginekologiya»
ixtisosligi bo‘yicha malakaviy imtihon qabul qilish komissiyasi
TARKIBI**

T/r	F.I.Sh.	Ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi, ilmiy unvoni, ixtisoslik shifri
1.	Kurbanov Djaxongir Djamalovich (rais)	Toshkent pediatriya tibbiyot instituti, kafedra mudiri, tibbiyot fanlari doktori, professor, 14.00.01
2.	Zufarova Shaxnoza Alimjanovna (ilmiy kotib)	Toshkent pediatriya tibbiyot instituti, kafedra dotsenti, tibbiyot fanlari doktori, 14.00.01
3.	Abdullaeva Lagiya Mirzatullayevna	Toshkent tibbiyot akademiyasi, kafedra dotsenti, tibbiyot fanlari doktori, 14.00.01
4.	Babadjanova Guljaxon Sattarovna	Toshkent tibbiyot akademiyasi, kafedra professori, tibbiyot fanlari doktori, professor, 14.00.01
5.	Karimova Ra‘no Djavdatovna	Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazi, kafedra professori, tibbiyot fanlari doktori, 14.00.01
6.	Magzumova Nargiza Maxkamovna	Toshkent tibbiyot akademiyasi, kafedra professori, tibbiyot fanlari doktori, 14.00.01
7.	Rasul-Zade Yulduz Gulyamovna	Toshkent pediatriya tibbiyot instituti, kafedra professori, tibbiyot fanlari doktori, 14.00.01

Тошкент педиатрия тиббиёт институтининг тақдимномаси
(21.06.2023 й., №03/1136)

Ўзбекистон Республикаси ОАК Тиббий-хирургик тадқиқотлар бўйича
эксперт кенгашининг тавсиясига (27.06.2023 й., №7) асосан

14.00.01—«Акушерлик ва гинекология»
ихтисослиги бўйича малакавий имтиҳон қабул қилиш комиссияси
ТАРКИБИ

Т/р	Ф.И.Ш.	Иш жойи, лавозими, илмий даражаси, илмий унвони, ихтисослик шифри
1.	Курбанов Джахонгир Джамалович (раис)	Тошкент педиатрия тиббиёт институти, кафедра мудир, тиббиёт фанлари доктори, профессор, 14.00.01
2.	Зуфарова Шахноза Алимжановна (илмий котиб)	Тошкент педиатрия тиббиёт институти, кафедра доценти, тиббиёт фанлари доктори, 14.00.01
3.	Абдуллаева Лагия Мирзатуллаевна	Тошкент тиббиёт академияси, кафедра доценти, тиббиёт фанлари доктори, 14.00.01
4.	Бабаджанова Гулжохон Саттаровна	Тошкент тиббиёт академияси, кафедра профессори, тиббиёт фанлари доктори, профессор, 14.00.01
5.	Каримова Рано Джавдатовна	Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш маркази, кафедра профессори, тиббиёт фанлари доктори, 14.00.01
6.	Магзумова Наргиза Махкамовна	Тошкент тиббиёт академияси, кафедра профессори, тиббиёт фанлари доктори, 14.00.01
7.	Расуль-Заде Юлдуз Гулямовна	Тошкент педиатрия тиббиёт институти, кафедра профессори, тиббиёт фанлари доктори, 14.00.01

